

EEN GEVAL VAN PREDATIE OP *DEROCERAS RETICULATUM* DOOR
MICROPLANA TERRESTRIS

door

Henk K. Mienis

Vondsten van landplanaria in Nederland worden slechts uiterst zelden gerapporteerd (Den Hartog, 1962a-b; Den Hartog & Van der Velde, 1973; Cuppen & Van der Velde, 1981). Dit komt waarschijnlijk, omdat ze eigenlijk een beetje tussen de wal en het schip vallen. In keuze van het biotoop lijken ze veel meer op onze vochtminnende naaktslakken, dan op de veel beter bekend staande platwormen uit het zoete water. De meeste vondsten van landplanaria staan daarom op naam van malacologen in plaats van hydrobiologen. Daar het verzamelen van landplanaria echter een heel probleem is, bij de minst geringste verandering in temperatuur en vochtigheid "smelten" ze als het ware voor je ogen weg, worden zij meestal met rust gelaten. Hierdoor gaan eigenlijk heel veel gegevens, wat betreft hun verspreiding in Nederland, voor de wetenschap verloren.

Mochten we daarom heel weinig weten, wat betreft de juiste verspreiding van landplanaria in Nederland, over hun voedselkeuze weten we bijna zo goed als helemaal niets. De meeste landplanaria zijn echte predatoren en wel van wormen (Jones, 1978) en/of naaktslakken (Jennings, 1959). Directe waarnemingen van gevallen van predatie in het veld zijn uit Nederland niet bekend. Dit wordt waarschijnlijk in de hand gewerkt door het feit, dat landplanaria meestal uitsluitend 's nachts actief zijn. Tot mijn grote geluk was ik onlangs echter getuige van een geval van predatie door de landplanaria *Microplana terrestris* (Müller, 1774) op de akkerslak *Deroceras reticulatum* (Müller, 1774). Dit geval speelde zich af in de tuin van mijn broer in Schoorl op 17 april 1989. Bij het omkeren van een vochtige plank, vond ik een *Microplana* van 25 mm lengte, die bezig was met het leegzuigen van een akkerslak met een lengte van ongeveer 45 mm (fig. 1).

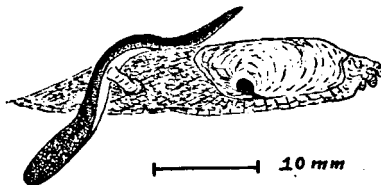

Fig. 1. Een landplanaria *Microplana terrestris* (Müller, 1774) voedt zich met de akkerslak *Deroceras reticulatum* (Müller, 1774).

Dit deed de platworm met behulp van zijn pharynx of zuigbuis. Deze pharynx vormt een deel van zijn mond en bevindt zich iets over het midden van het lichaam aan de ventrale zijde. Wanneer een prooi ontdekt wordt, wordt deze als het ware door de platworm verankerd. Daarna wordt de pharynx uitgestulpt en in het slakkelichaam gedreven, waarna de prooi zowel letterlijk als figuurlijk leeggepompt wordt.

Uit deze waarneming blijkt, dat Microplana terrestris gevoegd kan worden in de rij van predatoren van Deroceras reticulatum in Nederland.

Summary:

A case of predation on Deroceras reticulatum (Müller, 1774) by the terrestrial flatworm Microplana terrestris (Müller, 1774) (fig. 1) is reported from a garden in Schoorl, The Netherlands.

Literatuur:

- CUPPEN, H.P.J.J. & G. VAN DER VELDE, 1981. De platwormen (Tricladida) van de Nederlandse provincie Limburg. Deel 1. Op het land, in grondwater en in beken aangetroffen soorten. - Natuurhist. Maandblad, 70 (9): 135-143.
- HARTOG, C. DEN, 1962a. De Nederlandse platwormen (Tricladida). - Wet. Meded. K.N.N.V., 42: 1-40.
- HARTOG, C. DEN, 1962b. The distribution of the land planarian Rhynchodemus terrestris in the Netherlands. - Konk. Ned. Akad. Wet., Proc., Ser. C, 65(4): 369-379.
- HARTOG, C. DEN & G. VAN DER VELDE, 1973. Systematische notities over de Nederlandse platwormen (Tricladida). - De Levende Natuur, 76(2): 41-45.
- JENNINGS, J.B., 1959. Observations on the nutrition of the land planarian Orthodemus terrestris (O.F. Müller). - Biol. Bull., 117(1): 119-124.
- JONES, H.D., 1978. Terrestrial planarians. - Lancashire & Cheshire Fauna Soc., Publ. 73: 19-20.

Adres van de schrijver: Mollusc Collection, Zoological Museum, Hebrew University, 91904 Jerusalem, Israel.